

రైతుల, శ్రామిక ప్రజల జీవితాలను అల్లకట్టిలం చేసే పెద్దనాట్లు రెష్ట్ చేస్తే

ఈ 21వ శతాబ్దంలో కూడా మనది ప్రధానంగా వ్యవసాయక దేశమే. మనది వ్యవసాయంపై ఆధారపడిన గ్రామీణ ఆర్థికవ్యవస్థే. సామ్రాజ్యవాద నయాఉదారవాద ఆర్థిక విధానాలను తలకెత్తుకొని గత రెండుస్వర దశాబ్దాలుగా అమలుజరుపుతున్న పాలకులు, దేశ ఆర్థికవ్యవస్థకు కీలకమైన, వెన్నెముకలాంటి వ్యవసాయ రంగాన్ని పలు రూపాల్లో నిర్లక్షణంచేసి నిర్వీర్యంచేసి, సంక్లోభంలోకి బలవంతంగా నెట్లే వ్యవసాయంపైన ఆధారపడ్డ రైతులు, రైతుకూలీలు, చేతివృత్తుల వారి జీవితాలను భిరుం చేశారు. గ్రామీణ వ్యవస్థలో రెండవ ప్రధాన స్థాయిలో జీవనోపాధి కల్పిస్తున్న చేసేత రంగాన్ని ధ్వంసం చేశారు. ఘలితంగా అటు రైతాంగం, యిటు చేసేత కార్బూకులు గణనీయమైన సంఖ్యలో ఆత్మహత్యలను బలవంతగా ఎంచుకోవటం మినహా మరోదారి లేకుండా చేశారు. దుర్భిక్ష ఘలితంగానూ, గ్రామాలలో జీవనోపాధి లభించని దుర్భర పరిస్థితుల్లోనూ గ్రామీణ శ్రామికులు, వ్యవసాయంలో గిట్టుబాటు దొరకని చిన్న, సన్నకారు రైతాంగం, గ్రామాలకు గ్రామాలనే భాశీచేసి జీవనోపాధిని వెతుక్కుంటూ సుదూర ప్రాంతాలకు వలసలకు తరలి వెళ్ళక తప్పని పరిస్థితిని కల్పించారు. నామమాత్రపు కనీస సదుపాయాలు లేకుండా, కనీస అవసరాలు తీరకుండానే జీవించాల్సిన విధిలేని పరిస్థితులను సృష్టించారు. దిక్కులేని, నైపుణ్యంలేని, శారీరక శ్రమచేస్తే తప్ప జీవించటానికి దారిలేని అమానవీయ దుర్భర పరిస్థితులను కల్పించారు.

మరోపైపు ఎటువంటి సామాజిక భద్రతాలేకుండా, ఎటువంటి చట్టరక్షణలు లేకుండా, ప్రమాదకర పని పరిస్థితుల్లో, దారుణంగా శ్రమదోషికి గురయ్యేవిధంగా, సంస్కరణల పేరిట అనియత, అసంఘటిత శ్రామిక - కార్బూకవ్యవస్థను పెంపాందించి, పట్టిపుపరచి, నియత -సంఘటిత రంగంలో పనిచేయాల్సిన కార్బూకవర్గాన్ని దేశంమొత్తం కార్బూకశక్తిలో 5 శాతానికి మించకుండా దారుణంగా కుదించివేశారు.

ఈ చేసింది చాలదన్నట్లు యిప్పుడు పెద్దనోట్లు రద్దుపేరిట, పెట్టుబడిదారీ విధానం ఎదుర్కొంటున్న సంక్లోభభారాన్ని మూలిగే నక్కపై తాటిపండు పడ్డట్టుగా, పడవేశారు. ఘలితంగా రైతులు, గ్రామీణ పేదలు, శ్రామిక ప్రజలందరి జీవితాలూ అల్లకట్టిలమైపోయాయి. భారత ఆర్థికవ్యవస్థ ఎంతగానో అభివృద్ధిచెందుతుందన్న తమ బదాయి ప్రకటనలు పచ్చి అబద్ధాలన్న విషయాన్ని యా చర్యద్వారా మరోసారి రుజువుచేశారు.

దుర్భిక్షాలను తట్టుకొని, ప్రస్తుతం అనుకూల రుతుపవనాల ఘలితంగా వ్యవసాయరంగం తేరుకొం టుండనీ, రైతాంగం తెప్పరిల్లతుందనీ అనేకమంది ఆర్థికశాస్త్రవేత్తలు అంచనాలు కట్టి, మన ఆర్థిక వ్యవస్థ పుంజుకొంటుందనే నిర్ధారణలను వెల్లడించి, ఆశావహమైన పరిస్థితులకోసం సామాన్య ప్రజానీకం అంతా ఎదురుచూస్తోన్న పరిస్థితుల్లో, ఎన్.డి.ఎ. అధినేత మోడీ దేశ ప్రజానీకంపై పెద్దనోట్లు రద్దు అనే పిదుగును విసిరి, దేశ ప్రజానీకపు సౌభాగ్యంకన్నా, తన సామ్రాజ్యవాద యజమానుల, సామ్రాజ్యవాద ఆర్థికసంస్థల ప్రయోజనాలు, వారి ఆజ్ఞలు, ఆదేశాలే తనకు అత్యంత శిరోధార్యం అని చాటుకొన్నాడు.

సామ్రాజ్యవాదాన్ని, పెట్టుబడిదారీ విధానాన్ని తమ గుప్పెట్లో పెట్టుకొని శాసిస్తున్న బడాపెట్టుబడిదారీ ముతాలైన సామ్రాజ్యవాద అంతర్జాతీయ కార్బూరేషన్ అశేషైన డిజటిలీకరణ -యిందువలన ఆ కార్బూరేట్లు, ఎటువంటి ఉత్పత్తులూ అమ్మకోకుండా తమ యాజమాన్యంలోవున్న సాంకేతిక సాధనాల సేవలనబడే వాటిద్వారా ప్రపంచ ప్రజానీకాన్ని పగటి దోషికి చేసే విధానాన్ని నామమాత్రంగా కూడా విద్యావంతులుగా లేని మెజాట్రీ ప్రజానీకం వున్న మన దేశంలో అమలుజరిపి, వారికి భారీవెత్తున దోచిపెట్టడానికి మన పాలకులు స్వచ్ఛందంగా అంగీకరించిన దాని ఘలితమే ఈ పెద్దనోట్లు రద్దు నిర్ణయం. ఈ వంకన సాధారణ ప్రజలదగ్గరున్న ధనాన్నంతా బ్యాంకులకు - ఆర్థిక సంస్కరణలకు చేర్చి, ఎన్.పి.ఎలు(నిర్రదర్శక ఆస్తులు) పేరిట బడాపెట్టుబడిదారులూ, పారిశ్రామికవేత్తలూ భారీవెత్తున బ్యాంకులకు ఎగ్కోట్టి దివాళాతీయంచిన ఆ బ్యాంకులకు నిరంతర ఆర్థిక సరఫరా సమకూర్చుటం, అదే సందర్భంలో డిజిటీలీకరణతో - రకరకాల సేవా పన్నులను పిండి - అంతర్జాతీయ కార్బూరేట్లకు - డిజిల్ మార్కెట్లు కల్పించటంద్వారా నిరంతర లాభాలకు నికరమైన దారి ఏర్పాటుచేయటం, పనిలో పనిగా దేశంలోని ప్రతీ ఒక్కరి వ్యక్తిగత విపరాలను సామ్రాజ్యవాదులకూ, సామ్రాజ్యవాద కార్బూరేట్లకు నిరాఫూటంగా అందించి, దేశ ప్రజలపై, వారి అలవాట్లపై, వారి సంస్కరితపై ఆ సామ్రాజ్యవాద కార్బూరేట్లు అదుపును పొంది, తమ యిప్పానుసారంగా ఆడించేందుకు పూర్తి అవకాశాలను వారికి అందించటం అన్న ‘పవిత్ర’ ఆశయంతోనే, ‘లక్ష్మి’తోనే ఈ నిర్ణయాన్ని-విధానాన్ని దేశ ప్రజానీకంపై బలవంతగా రుద్ది ‘అత్యంత ప్రజాభిమానం’ పొందిన మన పాలకుడు మోడీ కృతకృత్యం కాగలిగాడు! నగదు రహిత ఆర్థికవ్యవస్థ పేరిట ప్రత్యేకించి అమెరికా సామ్రాజ్యవాద కార్బూరేట్లకు నిరాఫూటంగా అందించి, దేశ ప్రజలపై, వారి సంస్కరితపై ఆ సామ్రాజ్యవాద కార్బూరేట్లు అశుభమైన పొంది, తమ యిప్పానుసారంగా ఆడించేందుకు పూర్తి అవకాశాలను వారికి అందించటం అన్న ‘పవిత్ర’ ఆశయంతోనే, ‘లక్ష్మి’తోనే ఈ నిర్ణయాన్ని-విధానాన్ని దేశ ప్రజానీకంపై బలవంతగా రుద్ది ‘అత్యంత ప్రజాభిమానం’ పొందిన మన పాలకుడు మోడీ కృతకృత్యం కాగలిగాడు! నగదు రహిత ఆర్థికవ్యవస్థ పేరిట ప్రత్యేకించి అమెరికా సామ్రాజ్యవాద కార్బూరేట్లకు నిరాఫూటంగా అందించి, దేశ ప్రజలపై, వారి సంస్కరితపై ఆ సామ్రాజ్యవాద కార్బూరేట్లు అశుభమైన పొంది, తమ యిప్పానుసారంగా ఆడించేందుకు పూర్తి అవకాశాలను వారికి అందించటం అన్న ‘పవిత్ర’ ఆశయంతోనే, ‘లక్ష్మి’తోనే ఈ నిర్ణయాన్ని-విధానాన్ని దేశ ప్రజానీకంపై బలవంతగా రుద్ది ‘అత్యంత ప్రజాభిమానం’ పొందిన మన పాలకుడు మోడీ కృతకృత్యం కాగలిగాడు! నగదు రహిత ఆర్థికవ్యవస్థ పేరిట ప్రత్యేకించి అమెరికా సామ్రాజ్యవాద కార్బూరేట్లకు నిరాఫూటంగా అందించి, దేశ ప్రజలపై, వారి సంస్కరితపై ఆ సామ్రాజ్యవాద కార్బూరేట్లు అశుభమైన పొంది, తమ యిప్పానుసారంగా ఆడించేందుకు పూర్తి అవకాశాలను వారికి అందించటం అన్న ‘పవిత్ర’ ఆశయంతోనే, ‘లక్ష్మి’తోనే ఈ నిర్ణయాన్ని-విధానాన్ని దేశ ప్రజానీకంపై బలవంతగా రుద్ది ‘అత్యంత ప్రజాభిమానం’ పొందిన మన పాలకుడు మోడీ కృతకృత్యం కాగలిగాడు! నగదు రహిత ఆర్థికవ్యవస్థ పేరిట ప్రత్యేకించి అమెరికా సామ్రాజ్యవాద కార్బూరేట్లకు నిరాఫూటంగా అందించి, దేశ ప్రజలపై, వారి సంస్కరితపై ఆ సామ్రాజ్యవాద కార్బూరేట్లు అశుభమైన పొంది, తమ యిప్పానుసారంగా ఆడించేందుకు పూర్తి అవకాశాలను వారికి అందించటం అన్న ‘పవిత్ర’ ఆశయంతోనే, ‘లక్ష్మి’తోనే ఈ నిర్ణయాన్ని-విధానాన్ని దేశ ప్రజానీకంపై బలవంతగా రుద్ది ‘అత్యంత ప్రజాభిమానం’ పొందిన మన పాలకుడు మోడీ కృతకృత్యం కాగలిగాడు! నగదు రహిత ఆర్థికవ్యవస్థ పేరిట ప్రత్యేకించి అమెరికా సామ్రాజ్యవాద కార్బూరేట్లకు నిరాఫూటంగా అందించి, దేశ ప్రజలపై, వారి సంస్కరితపై ఆ సామ్రాజ్యవాద కార్బూరేట్లు అశుభమైన పొంది, తమ యిప్పానుసారంగా ఆడించేందుకు పూర్తి అవకాశాలను వారికి అందించటం అన్న ‘పవిత్ర’ ఆశయంతోనే, ‘లక్ష్మి’తోనే ఈ నిర్ణయాన్ని-విధానాన్ని దేశ ప్రజానీకంపై బలవంతగా రుద్ది ‘అత్యంత ప్రజాభిమానం’ పొందిన మన పాలకుడు మోడీ కృతకృత్యం కాగలిగాడు! నగదు రహిత ఆర్థికవ్యవస్థ పేరిట ప్రత్యేకించి అమెరికా సామ్రాజ్యవాద కార్బూరేట్లకు నిరాఫూటంగా అందించి, దేశ ప్రజలపై, వారి సంస్కరితపై ఆ సామ్రాజ్యవాద కార్బూరేట్లు అశుభమైన పొంది, తమ యిప్పానుసారంగా ఆడించేందుకు పూర్తి అవకాశాలను వారికి అందించటం అన్న ‘పవిత్ర’ ఆశయంతోనే, ‘లక్ష్మి’తోనే ఈ నిర్ణయాన్ని-విధానాన్ని దేశ ప్రజానీకంపై బలవంతగా రుద్ది ‘అత్యంత ప్రజాభిమానం’ పొందిన మన పాలకుడు మోడీ కృతకృత్యం కాగలిగాడు! నగదు రహిత ఆర్థికవ్యవస్థ పేరిట ప్రత్యేకించి అమెరికా సామ్రాజ్యవాద కార్బూరేట్లకు నిరాఫూటంగా అందించి, దేశ ప్రజలపై, వారి సంస్కరితపై ఆ సామ్రాజ్యవాద కార్బూరేట్లు అశుభమైన పొంది, తమ యిప్పానుసారంగా ఆడించేందుకు పూర్తి అవకాశాలను వారికి అందించటం అన్న ‘పవిత్ర’ ఆశయంతోనే, ‘లక్ష్మి’తోనే ఈ నిర్ణయాన్ని-విధానాన్ని దేశ ప్రజానీకంపై బలవంతగా రుద్ది ‘అత్యంత ప్రజాభిమానం’ పొందిన మన పాలకుడు మోడీ కృతకృత్యం కాగలిగాడు! నగదు రహిత ఆర్థికవ్యవస్థ పేరిట ప్రత్యేకించి అమెరికా సామ్రాజ్యవాద కార్బూరేట్లకు నిరాఫూటంగా అందించి, దేశ ప్రజలపై, వారి సంస్కరితపై ఆ సామ్రాజ్యవాద కార్బూరేట్లు అశుభమైన పొంది, తమ యిప్పానుసారంగా ఆడించేందుకు పూర్తి అవకాశాలను వారికి అందించటం అన్న ‘పవిత్ర’ ఆశయంతోనే, ‘లక్ష్మి’తోనే ఈ నిర్ణయాన్ని-విధానాన్ని దేశ ప్రజానీకంపై బలవంతగా రుద్ది ‘అత్యంత ప్రజాభిమానం’ పొందిన మన పాలకుడు మోడీ కృతకృత్యం కాగలిగాడు! నగదు రహిత ఆర్థికవ్యవస్థ పేరిట ప్రత్యేకించి అమెరికా సామ్రాజ్యవాద కార్బూరేట్లకు నిరాఫూటంగా అందించి, దేశ ప్రజలపై, వారి సంస్కరితపై ఆ సామ్రాజ్యవాద కార్బూరేట్లు అశుభమైన పొంది, తమ యిప్పానుసారంగా ఆడించేందుకు పూర్తి అవకాశాలను వారికి అందించటం అన్న ‘పవిత్ర’ ఆశయంతోనే, ‘లక్ష్మి’తోనే ఈ నిర్ణయాన్ని-విధానాన్ని దేశ ప్రజానీకంపై బలవంతగా రుద్ది ‘అత్యంత ప్రజాభిమానం’ పొందిన మన పాలకుడు మోడీ కృతకృత్యం కాగలిగాడు! నగదు రహిత ఆర్థికవ్యవస్థ పేరిట ప్రత్యేకించి అమెరికా సామ్రాజ్యవాద కార్బూరేట్లకు నిరాఫ

సాగిస్తానే వన్నారు. విద్యావంతులుగా చెప్పుకోవాల్సిన మధ్య, ఉన్నత తరగతుల ఉద్యోగ వర్గాలు యిం విషయం గురించి పరిశీలనాత్మకంగా చూడకుండా, పట్టించుకోకుండా బావిలో కప్పల మాదిరి, కార్బోరైటు మీడియా అందజేస్తున్న తప్పుడు అబద్ధపు సమాచారాన్నే అంగీకరిస్తూ మౌనంగా వన్నారు. మధ్యతరగతి మేధావి వర్గం అనటదే వర్గం ఈ విధానపు లోతుల్లోని ప్రజాద్రోహ స్వభావాన్ని పట్టించుకోకుండా, అర్థంచేసుకొన్నా వెల్లడి చేయటానికి సంసిద్ధపడే దైర్యం చేయక నీళ్ళు నములుతూ ఈ పెద్దనోట్ల చర్య ప్రగతిశీలకమైనదేకానీ, దానిని ఆమలు సక్రమంగా జరపటంలేదంటూ గోడమీద పిల్లి వాటపు విమర్శలతో మీదియాద్యారా మేధావులుగానే ముద్దులు పొందటం అన్న స్థితి, ప్రజావ్యతిరేక పాలకులు యిరకంగా పేట్రేగి పోవటానికి, ప్రజావ్యతిరేక విధ్వంసక విధానాలను జంకూ, గొంకూ లేకుండా ప్రజాస్ాస్యమ్యం పేరిలనే ఆమలుజరపటానికి దోహదపడుతుంది.

పాలకులు, వారి అనుయాయులూ, సమర్థకులూ, పాలకవర్గ ప్రతిష్ఠాపార్టీలూ ఎంతగా ఈ నోట్లరద్దు విధానపు సుగుణాల గురించి ప్రచారం కావిస్తాన్నా వాస్తవాలు మాత్రం యిం క్రింది విధంగా దారుణమైనవిగా స్ఫ్టమువుతూ, తిరుగులేని వాస్తవంగా చరిత్రలో నమోదు అవుతున్నాయి.

నోట్ల రద్దువలన కోలుకోలేని దెబ్బతిస్తు రైతాంగం

నోట్ల రద్దువలన కేవలం ఒక 50 రోజులపాటు యిబ్బందులు సర్దుకుపోతే ఆమైన అంతా స్వర్గతుల్యం అంటూ వాగ్గనం చేసిన పాలకుల మాటలు ఎంతటి నీటి మూటలో యిం క్రింది వివరాలు వెల్లడిస్తున్నాయి.

వ్యవసాయ విధాన విశేషణా నిపుణుడు దేవేందర్ శర్య ప్రకారం “గత రెండు దుర్భిక్షాలు కలసి కొట్టిన దెబ్బకన్నా, యిం నోట్ల రద్దు చర్య వ్యవసాయరంగంపై కోలుకోలేని దెబ్బకొట్టింది. తమకు యిం ఖరీఫ్తో పండిన పంటతో కొంతగా కోలుకుండామన్న రైతాంగపు ఆశలను ఈ నోట్లరద్దు పర్యవసానంగా సంభవించిన నగదు కొరత ఆవిరి చేసింది. ఇందువలన వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల ధరలు 60-70 శాతం పడిపోయి రైతులను ముంచేసింది. ఇది గ్రామీణ ఆర్థికవ్యవస్థను నిర్విర్యం చేసింది”.

ఈ నగదు కొరతవలన రైతులు తమ తక్షణ అవసరాలు తీర్చుకోవటంకోసం తమ పంటలను కనీసి మద్దతు ధరకన్నా తక్కువ ధరకు అయినకడికి అమ్ముకోవలసిన గత్యంతరం లేని పరిస్థితిలో పడ్డారు. ధాళ్ళు రభీపంట నాటాడానికి విత్తనాలు కొనుగోలు చేయటానికి నగదు లేక, పంటలు నాటలేని దుస్థితిలో పడ్డారు. దేశంలోని అన్ని రాష్ట్రాలలోని రైతుల దుస్థితి యిదే. పండుగల, పెళ్ళిళ్ళ సీజన్ కావటంతో రైతులు తమ పంటలను, కనీసి మద్దతు ధరలకు అమ్ముకోక తప్పలేదు. ఘలితంగా గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థ చిన్నాభిన్నమయింది.

ఈ నోట్ల రద్దువలన ఏర్పడిన నగదు కొరతవలన ఆంధ్రప్రదేశ్ లోని రైతాంగం దాళ్ళ సాగుకోసం చేసిన అప్పులపై వడ్డి అయినా కట్టడంకోసం వచ్చిన ధరకే సార్పాపంట ధాన్యాన్ని అమ్ముకొంటున్నారు. ధాన్యం అమ్మిన డబ్బును ఆన్లైన్ లో బ్యాంకు భాతాలో వేయటంవలన, సాగు అవసరాల మేరకు నగదు లభించనందునా, దాళ్ళ సాగులోని కూలీలకు రైతులు చెల్లించాల్సిన రోజువారి కూలీ దబ్బు కూడా యివ్వటం కుదరటలేదు. మరో వైపున బ్యాంకులు, జమచేయబడిన మొత్తాలనుండి అప్పుల చెల్లింపులక్రింద చెల్లవేసు కొంటున్నాయి. ఒక సర్వే ప్రకారం పంట అమ్మకం ద్వారా రైతుల భాతాల్లో జమచేయబడ్డ డబ్బులో రైతులు తీసుకొన్నవి కేవలం 30 నుంచి 35 శాతమేనని, మిగిలినదంతా బ్యాంకుల్లోనే వుండిపోతేందనీ-అంటే దివాళాగా వున్న బ్యాంకులకు నగదు సరఫరాగా వుందనీ తేలింది.

పంజాబ్, హర్యానాల్లో బంగాళాదుంప పంట పండించిన రైతులు తీప్రమయిన దురవస్తు-దుస్థితుల్లోకి యిం నోట్ల రద్దు వలన నెట్టబడ్డారు. ఒక కిలో బంగాళా దుంపల ఉత్పత్తికి కనీసం 7 నుండి 8 రూపాయల దాకా ఖర్పులు పెట్టిన రైతాంగం, యిం నోట్లరద్దు ఘలితంగా ఏర్పడిన నగదు కొరత దుప్పుభావంతో కిలో 2/- రూపాయల మేరకే అమ్ముకోవల్సిన బలవంతపు పరిస్థితుల్లోకి నెట్టబడ్డారు. ఈ సంవత్సరం బంగాళాదుంప విత్తన అమ్మకాల వ్యాపారం కూడా 50% తగిపోయింది.

పెద్ద నోట్ల రద్దువలన అన్నిపంటల ధరలూ ఘోరంగా పడిపోయి, టమోటాలు పండించే రైతులు అందరికన్నా ఎక్కువగా నెప్పబడ్డారు. ఒక కిలో బంగాళా దుంపల ఉత్పత్తికి కనీసం 7 నుండి 8 రూపాయల దాకా ఖర్పులు పెట్టిన రైతాంగం, యిం నోట్లరద్దు ఘలితంగా ఏర్పడిన నగదు కొరత దుప్పుభావంతో కిలో 2/- రూపాయల మేరకే అమ్ముకోవల్సిన బలవంతపు పరిస్థితుల్లోకి నెట్టబడ్డారు. ఈ సంవత్సరం బంగాళాదుంప విత్తన అమ్మకాల వ్యాపారం కూడా 50% తగిపోయింది.

పెద్ద నోట్ల రద్దువలన అన్నిపంటల ధరలూ ఘోరంగా పడిపోయి, టమోటాలు పండించే రైతులు అందరికన్నా ఎక్కువగా నెప్పబడ్డారు. భోపాల్, వారణాసి తదితర ప్రాంతాల్లో ఉల్లిపాయ పండించిన రైతులు కూడా, గిట్టుబాటుధర లభించక ఘోరంగా నెప్పబడ్డారు. గత సంవత్సరం క్రీంటాలు 926 రూపాయలకు అమ్ముడుపోయిన ఉల్లిపాయలను, యిష్టుడు కేవలం 540/- రూపాయలకే రైతులు అమ్ముకోక తప్పలేదు.

ఉత్తరప్రదేశ్ లో సంపన్న ప్రాంతంగా పరిగణింపబడే ఘోరంఘార్ జిల్లాలోని రైతులు తమ పంటలను కొనుగోలుచేసేవారు లేక అమ్ముకోలేని స్థితిలోకి నెట్టబడ్డారు. రోజువారీ వ్యవసాయ కూలీలకు ఇచ్చేందుకు కూలి అందక యమబాధులు అనుభవిస్తున్నారు.

ధాన్యం పండించిన రైతులు, కూరగాయలు పండించిన రైతులు తమ పంటలను అయిన కాడికి అమ్ముకోవాల్సిన దుస్థితిలోకి నెట్టబడ్డారు. దేశంలోని తూర్పు, ఈశాస్త్ర ప్రాంతాల్లో జనుమే ప్రధానమైన వాణిజ్యపంటగా వుంది.

ఆంధ్రప్రదేశ్ లో మినుము పంట పండించిన కృష్ణ, గుంటూరు జిల్లాల్లోని రైతులు, కందిపంటను పండించిన రాష్ట్రంలోని

క్రీంటాలు రు.12,000గా వున్న మినపథర, 5,800 రూపాయలకు పడిపోయినా ఆ నష్టానికే అమ్ముకోవల్సిన దుస్సితిలోకి నెట్లబడ్డారు. పంటపై తాము పెట్టిన వ్యవసాయ ఖర్చులు కూడా రాని దుస్సితిలోకి నెట్లబడ్డారు. రాష్ట్రమంతటి ధాన్యం రైతుల దుస్సితి యిదే!

నోట్ల రద్దు-నగదు కూరత పర్యవసానంగా ప్రతి, వేరుశనగ, సోయాబీన్ పంటలు పండించిన రైతులు, కొనుగోలుదారులు లేకపోవటంతో, అహ్మాదాబాద్లోని విదేశాల ఎగుమతి మార్కెట్లకు యిం పంటలు చేర్చలేక పోయారు. ఇందువలన యిటు రైతులు ఘోరంగా నష్టపోవటమేకాకుండా, యిం వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల ఎగుమతి రంగం కూడా 50% నష్టపోయింది.

కర్నాటకలోని బళ్ళారి జిల్లాలోని రైతులు రభీ పంట నాటడానికి డబ్బులేని దుస్సితికి నెట్లబడ్డారు. మిర్చి పండించిన రైతులు క్రిమిసంపోరక మంచులను, కొనలేని స్థితిలోకి నెట్లబడ్డారు. తమ ధాన్యం పంటకు కొనుగోలుదారులు లేక, మిల్లులు ధాన్యం కొనుగోలు చేయక బాధపడుతున్నారు. అయినకాడికి అమ్ము కుండామన్నా కొనేవారు లేని స్థితిలో వున్నారు. ఇప్పటికే బ్యాంకుల రుణాలను తీర్చాల్చివున్న రైతులు ఆ అప్పు తీర్చే విధంలేక, ఆత్మహాత్య చేసుకోవటంతప్ప గత్యంతరం లేదని మొత్తుకొంటున్నారు. పత్తి రైతులైతే, కూలీలకు కూలీ చెల్లించటానికి డబ్బులేక కూలబడి పోయారు. అందువలన యిక్కడి రైతాంగం, రభీపంటలు వేయలేని దుస్సితిలో వుంది.

తమిళనాడు తిరుచ్చీ ప్రాంతంలోని అరబీ రైతులూ, ఆంధ్రప్రదేశ్ రావులపాలం ప్రాంతంలోని అరబీ రైతులూ పంటకు తడిపెట్టడానికి, ఎరువులు వేయటానికి డబ్బులేక యాతన పడుతున్నారు. పండిన పంట ధర ఘోరంగా పడిపోయింది. రిటైల్ మార్కెట్లో యిప్పటికే అరబీ ధరలు సామాన్యాలకు అందుబాటులో లేకపోయినా, వ్యవసాయ మార్కెట్లలో అరబీధర ఘోరంగా పడిపోయింది.

కేరళలోని ధాన్యం పండించే రైతులు, తమ పంట కొనుగోలుదారులు లేకపోవటంతో, డిసెంబరు 31 నాటికి చెల్లించాల్చిన బ్యాంకు అప్పులు చెల్లించలేక, అలోగా చెల్లిస్తే 4% వడ్డీతోనే సరిపోయేదానికి, గడువు దాటాక 12% వడ్డీ చెల్లించాల్చిన గత్యంతరంలేని స్థితికి నెట్లబడ్డారు. రైతులు తమ కుటుంబ బంగారాన్ని తాకట్టుపెట్టి కూలీల కూలికి, కలుపుమందుల ఖర్చుకూ చెల్లించి, యిక ఏమీ చేయలేని స్థితిలో అప్పుల వలలో యిరుక్కొన్నారు. ఇక కౌలు రైతుల బాధలైతే విని తట్టుకోలేనంత ఘోరంగా వున్నాయి.

బడిస్తాలోని బారాగుండా ప్రాంతపు కూరగాయలు పండించే రైతులైతే మొత్తంగా దివాళాంతిసి ఏధిన పడ్డారు. గ్రామీణ ప్రాంతంలో రుణాలు యిచ్చే ప్రైవేటు వష్టీ వ్యాపారుల వద్ద యిరుక్కపోయారు.

సరీగ్గా ఓట్లరద్దు ప్రకటించేనాటికి, చెరకు క్రపింగ్ సీజన్ ప్రారంభంకావటంతో, ఉత్తరప్రదేశ్లో పంచదార మిల్లులకు సరఫరాచేసిన దానికిగాను రైతులు పొందాల్చిన చెల్లింపులకు నెలల తరబడి వేచివుండాల్చి వచ్చింది. గోధుమపంట వేయాల్చిన సీజను కావటంతో ఆచెరకురైతులుకొట్లరద్దు-నగదుకూరత ఉచ్చలో ఘోరంగా యిరుక్కొన్నారు. ఈ నేపథ్యంలో నగదు యిస్తామంటూ, పైరవీకారులైన దళారులు రంగప్రవేశం చేశారు. మధ్యత ధర ప్రకారం యివ్వాల్చిన ఒక క్రీంటాలు చెరుకుకు రు.305/- ఇప్పటానికి బదులు క్రీంటాలుకు రు.280/- మాత్రమే చెల్లిస్తామన్నారు. మరో మార్గంలేని పరిస్తితుల్లో రైతులు ఈ దళారుల పాలనపడ్డారు. ఆ దళారులు రైతుల నుండి కిసాన్ క్రెడిట్ కార్డులు, జనధన్ కార్డులు, ఎటిఎం కార్డులు, పంచదార మిల్లుల రసీదులు స్వాధీనపరచుకొని రైతులకు ఆ తక్కువ మొత్తాలను యిచ్చారు. మిల్లులు రైతులకు చెల్లించే డబ్బును దళారులు బ్యాంకులనుండి పొందుతున్నారు. ఈరకంగా స్థానిక భూస్వాములు, మిల్లు యాజమాన్యాలు, రాజకీయ నేతలు, బ్లక్ మనీ వున్నవారు ఐక్యమై, ‘అప్పటికే’ దుస్సితిలో ప్రముఖున్న రైతులపై, గ్రామీణ పేదలపై తమ పిడికిలి బిగించారు.

వరి బాగా పండిన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో కూడా యిదే రకంగా రైస్మిల్లర్లు, భూస్వాములూ, దళారీలూ ముతాగా ఏర్పడి రైతాంగంపై పెత్తాన్ని, అదుపును సాగిస్తున్నారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్లో అయితే రైతాంగం రభీపంటలు వేస్తే కలుపుతీత కూలికి, ఎరువులకు, పురుగుల మందు ఖర్చులకు డబ్బు ఎక్కడినుండి వస్తుందా? అని ఏడు మొగాలతో ఎదురుచూస్తున్నారు.

చేసిన పనికి కూలీరాక, క్రొత్తగా పనులులేక వ్యవసాయ కూలీలైతే జీవనోపాధి దొరకక, దొరికే అవకాశాలు కన్సించక ప్రాణాలు ఉగ్గబట్టుకొని బ్రతకులీదుస్తున్నారు.

ఈరకంగా దేశానికి వెన్నెముకగా వున్న, గ్రామీణ, వ్యవసాయరంగం, నోట్లరద్దు ప్రభావంతో కోలుకో లేనంతగా కదేలైతోయింది. అయినా యిదంతా ‘అభివృద్ధి’ కోసమేనని నమ్మబలుకుతున్నారు మన పొలకులు!

అనియత, అసంఘితి, వలన కార్బికుల జీవనోపాధికి గండికొట్టిన పెద్ద నోట్లరద్దు చర్చ

సయ్యా ఉదారవాద ఆర్థిక విధానాలను అమలు జరుపుతున్న మనదేశంలో యిం రోజున అనియత, అసంఘితి రంగంలోని కార్బికులే ప్రధాన కార్బికుశక్తిగా వున్నారు. శారీరక శ్రమతో పైప్పుణ్ణంలేని కార్బికులుగానూ, అర్ధనైప్పుణ్ణంగల కార్బికులుగానూ, వ్యవసాయ రంగ సంక్షేప ఘలితంగా గ్రామీణ భారతంనుండి పట్టణాలకు వలసలు వచ్చిన వారే అధికాధికంగా వున్నారు.

“నిర్వాణరంగం, చేపివుతులు; పెక్కాచిల్లు, లదర్ (తోలు) ఉత్పత్తులరంగం, దేశియ టూరిజం రంగంలో పనిచేస్తున్న వారిలో 60 నుండి 65 శాతం కార్బికులకు ఉద్యోగాల నష్టం(ఉద్యోగాలుపోవటం) జరగిందని, ఆ మేరకు ఆ కార్బికుల జీవనోపాధికి గణనీయమైన దుప్పుభావం పండిందని, యజమానుల సంఘమయిన ‘అస్సాచోం’ జరిగిన సర్వేద్వారా వెల్లడయింది.

“విదేశీ ప్రత్యుష పెట్టుబడుల దెబ్బ పరిమతమయిన కొన్ని రంగాలకే తగిలితే, నోట్లరద్దు చర్చ వలన ప్రతీరంగానికి కోలుకోలేని దెబ్బతగిలిందని” కూడా యిం సంఘం తన సర్వే ఘలితంగా వెల్లడించింది.

అభిలభారత సరుకు ఉత్పత్తిదారుల సంఘం జరిపిన అధ్యయనంలో, “యా నోట్ల రద్దు చర్య వలన చిన్న, మధ్యతరగతి వరిశ్రమలు ఫరోరంగా దెబ్బతిన్నాయనీ, తత్తులితంగా నగటున ఈ రంగంలో 35 శాతం ఉద్యోగాల కోత సంభవించినదీ” తేలింది.

అస్సాచోం అధ్యయన ప్రకారం ‘ఈ నోట్ల రద్దు చర్యవలన ముందుగా దెబ్బతిన్నది వలన కార్బికుల జీవనోపాథేసని తేలింది. ఉద్యోగాల పోవటంవలన యిలా దెబ్బతిన్న ఉద్యోగులందరూ తమ స్వస్థలాలకు తిరిగి వెళ్లిపోకతప్పలేదని ఈ అధ్యయనం వెల్లడించింది.

‘నైట్రోప్రాంక్ ఇండియా’ అనే సంస్థ ప్రకారం పెద్ద పట్టణాల్లోని యిండ్ల అమృకాలు 44 శాతం తగ్గిపోయాయనీ, ఆ మేరకు ఈ రంగంలో పనిచేసే కార్బికులు ఉపాధికోట్టొయారనీ వారి అధ్యయనంలో తేలింది.

రంగాలపారీగా, నోట్ల రద్దువలన కార్బికుల జీవనోపాధికి ఈ రకంగా దెబ్బతగిలింది.

టెక్స్టిల్ పరిక్రమ

వ్యవసాయరంగం తర్వాత, దేశంలో శ్రావికులకు జీవనోపాధికి కల్పించే రెండవ పెద్ద వరిశ్రమ - టెక్స్టిల్యురంగం. నోట్ల రద్దు చర్యతో ఈ రంగం కునారిల్లిపోయింది. కార్బికుల జీవనోపాధిపై కోలుకోలేని ప్రభావం పడింది.

ఖించిలో(మహారాష్ట్ర) నూలునుండి బట్టను నేనే 12 లక్షల పవర్ మగ్గాల నేతయూనిట్లు వున్నాయి. నోట్ల రద్దు చర్యవసానంగా వీటిలో 70 శాతం యూనిట్లు మూతపడంతో, ఆ మేరకు ఆక్రూడ పనిచేసే 10 లక్షల మంది కార్బికుల్లో 70 శాతం జీవనోపాధికి కోల్పోయారు. అదేవిధంగా రంగులు తయారుచేసే, రంగులు వేసే, జప్పులు - బొత్తాలు కుట్టే, నూలుబేచ్చే ఎగుమతి దిగుమతులు జరిపే దినసరి కూలీల జీవనోపాధికి కూడా గండిపడింది. ఈ పవర్ మగ్గాలమీద పనిచేసే ఉత్తరప్రదేశ్, బీహార్, జార్హండ్, పశ్చిమబెంగాల్ తదితర రాష్ట్రాలనుండి వలన వచ్చిన కార్బికులు, జీవనోపాధిని కోల్పోయి తమ గ్రామాలకు తిరిగి తరలి వెళ్లిపోయారు. ఇదేవిధంగా మాలెగావ్, ధూలె, సంగ్రీ, షోలాహూర్లలోని మరమగ్గాల కార్బికులు కూడా దెబ్బతిన్నారు. తెలంగాణాలోని సిరిసిల్లా ప్రాంతాలలోని మరమగ్గాల కార్బికుల జీవనోపాధిని కూడా ఈ నోట్లరద్దు చర్య బలిగొంది.

పంజాబ్లోని అమృతసర్లో 30 టెక్స్టిల్ ప్రాసెసింగ్ మిల్లులు ఈ నోట్లరద్దు దెబ్బకు మూతబడ్డాయి. ఈ ప్రాసెసింగ్ మిల్లులు టెక్స్టిల్ ఫోక్స్ కోర్టులకు వెన్నెముకగా వుంటూ బట్టలకు వేసే రంగులను, ప్రింట్లను తయారుచేసి యస్తాయి. వీటి సేవలను పొందే 700 నుండి 4,000 టెక్స్టిల్ ఫోక్స్ కోర్టులు వార్షిక అల్లిక, ఎంబ్రాయిడరీ, స్పిన్నింగ్, వీవింగ్లాంటి కార్బ్యూకలాపాలు సాగిస్తాయి. ఈ టెక్స్టిల్ ఫోక్స్ కోర్టులు కేవలం 20 శాతం మేరకే పనిచేస్తున్నాయి. ఇందువలన ఈ రంగంలో 50% లే ఆఫ్లు జరగటంతో, ఈ రంగంలో పనిచేసే బీహార్, ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్రాలలోని కార్బికులు తమ స్వస్థలాలకు తరలి వెళ్లిపోయారు.

తమిళనాడులోని తిరుపూర్లో నీటి - వేర్ పరిక్రమ ప్రపంచస్థాయి బ్రాండ్ కంపెనీలైన వార్లమార్క్, రాల్వులారెన్, దీసెల్, టామీపాల్విగర్, పెచ్చ&ఎమ్, మార్స్ అండ్ స్పెన్సర్లాంబి ప్రతిష్టాత్మక కంపెనీలకు దుస్తులను ఎగుమతి చేస్తారు. నోట్ల రద్దు ప్రభావంతో ఇక్కడ పనిచేసే 6,00,000 మంది కార్బికుల్లో 40 శాతం మంది-వేతనాలు అందకపోవటం; బ్యాంకు అక్కూంట్లు తెరవటం, పాతనోట్లు మార్పుకోవటంలాంటి పనుల్లో పడి పనులకు గైర్రాజురు కావాల్చిన తప్పనిసరి పరిస్థితు లేవుడ్డాయి. ఇక్కడ పనిచేసే వారిలో 40 నుండి 50 శాతం వరకూ వలనలు వచ్చిన యితర రాష్ట్రాల కార్బికులే. వీరికి నగదులో జీతాలు అందని పరిస్థితుల్లో వీరిలో అధికభాగం తమ స్వంత ప్రాంతాలకు తిరిగి వెళ్లిపోయారు. ఇక్కడ 2,000 దాకా చిన్న యూనిట్లు వున్నాయి. వీటిలో ఒకటిన్నరు లక్షలమంది కార్బికులు పనిచేస్తున్నారు. నోట్లరద్దు ప్రకటించిన నవంబరు 8 దాకా ఈ యూనిట్లు వారానికి 15 షిష్టుల్లో పనిచేసేవి. ఈ నోట్ల రద్దు దెబ్బతో చిన్న యూనిట్లలో చాలా మేరకు 20 రోజులపాటు మూతబడ్డాయి. ఆ మేరకు ఆ రంగ కార్బికుల జీవనోపాధికి గండిపడింది. కోయంబతూరు, తిరుపూర్లలో గల పవర్మగ్గాలలో 60 శాతం మూతబడ్డాయి. ఆ మేరకు ఆ రంగంలోని కార్బికుల ఉద్యోగాల్లో కోతబడింది.

అదేవిధంగా కోయంబతూర్లోగల 30,000 చిన్న ఇంజనీరింగ్ తయారీ యూనిట్లువున్నాయి. వీటిలో 3,00,000 మంది కార్బికులు పనిచేస్తున్నారు. వీరిలో 40 శాతం మంది, యితర రాష్ట్రాల నుండి వలన వచ్చినవారే. నోట్లరద్దు-నగదు కొరత ఘలితంగా వీటిలో 25 నుండి 30 శాతం యూనిట్లు మూతబడ్డాయి. ఆ మేరకు ఒక లక్షమంది కార్బికులు ఉపాధికి కోల్పోయారు. ఆ యూనిట్ల సంఘపు అంచనాల ప్రకారం నోట్ల రద్దు వలన ఆ రంగానికి తగిని దెబ్బ 4-5 సంవత్సరాలదాకా కోలుకోలేనిది. న్యూఫీల్లె పరిస్థితుల్లోని నోయిడా రెండవ దశలో హోజియిర్ కాంప్లెక్స్ పుండి. ఇక్కడి రెడీమెండ్ బట్టల తయారీరంగంలోపున్న 200 చిన్న యూనిట్లలో ఫియిపర్లు, దుస్తులు యిట్రీ చేసేవారు, పేకర్జులాంబి దినసరి కూర్కులు, నోట్లరద్దు-నగదు కొరత ప్రభావంతో తమ జీవనోపాధికి కోల్పోయారు. యూనిట్లు లేఅఫ్లు చేయటంతో వారి జీవనోపాధికి అంతరాయం ఏర్పడింది. వీరిలో ఎక్కువమంది బీహార్, ఉత్తరప్రదేశ్ నుండి వచ్చిన వలన కార్బికులు!

ప్రసిద్ధిచెందిన బనారస్ పట్టురంగంలో పనిచేసే అత్యంత నిపుణులైన నేత కార్బికుల దుస్తితి వర్షనాతీతం. ఇప్పటికే సంక్లోభంలో వున్న ఈ రంగంలోని కార్బికులు నోట్ల రద్దుదెబ్బకు చిన్నాభిన్నమైపోయారు. అధికారిక గణాంకాల ప్రకారం 40,000 కుటుంబాలు ఈ చేసేత వృత్తిపై ఆధారపడి వున్నాయి. ఈ నేత పనిచేసే వారంతా ముస్లిం కార్బికులే. నగదు కొరత ఘలితంగా నిపుణులైన ఈ పట్టునేత కార్బికులు నిర్మాణరంగంలో నైపుణ్యంలేని కూలీలుగానూ, లేదా బ్యాటర్పై నడిచే రిక్షాలను తోలే డ్రెచుగానూ జీవనోపాధికి వెదుక్కొంటూ ఈ రంగం నుండి నిప్పుమించుతున్నారు.

లక్ష్మీలోని ప్రసిద్ధచెందిన జర్డారీఅల్లిక కళాకారులైన కార్బూక కుటుంబాలు, ఈ నోట్ల రద్దు - నగదు కొరత దెబ్బకు విలవిల్లాడుతున్నాయి. పెళ్ళిళ్ళ సీజనులో ఎక్కువ ఆశాయం సంపాదించుకొందామనుకొన్న వారి ఆశలు, అసలుకే మోసం వచ్చి ఆవిరయిపోయాయి. ఇక్కడ ఈ జర్డారీ రంగంలో 3 నుండి 4 లక్షలమందిదాకా ముస్లిములు వనిచేస్తారు. ఈ రంగంలోని వర్షప్రాపులు, కుటుంబాలు స్వంతంగా ఏర్పాటుచేసుకొన్న గృహ వర్షప్రాపులూ కూడా తగు ఆర్దర్లులేక, నగదు కొరత మూలంగా ధ్వంసమయిపోయాయి.

అహ్వాదాబాదులో హోజయరీ రంగంలోని, దుస్తుల తయారీ రంగంలోని వందల చిన్నయూనిట్లు నగదు కొరతతో మూతబడ్డాయి. కార్బూకులు జీవనోపాధిని కోల్పోయారు.

సూర్యతోని 400 టెక్నాప్లే యూనిట్లలో 3 లక్షల మంది దాకా వనిచేస్తారు. వీరిలో ఎక్కువమంది ఒడిస్సు, బీప్సరు, ఉత్తరప్రదేశ్ రాష్ట్రాలనుండి వచ్చిన వలస కార్బూకులే. నగదు కోతతో ఈ యూనిట్లలో వని తగ్గింప బడటమో, లేక చిన్న యూనిట్లను మూసేయటమో జరిగింది. ఇక్కడి టెక్నాప్లే రంగంలో వనిచేసే వారిలో 75 శాతం కార్బూకుల జీవనోపాధికి గండిపడి, తమ స్ఫుర్లాలకు వెళ్ళిపోయారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్లో 250 స్పిన్నింగు మిల్లులున్నాయి. వీటిలో లక్షమంది కార్బూకులు వనిచేస్తున్నారు. నోట్లరద్దు ప్రభావ ఘలితంగా ఈ మిల్లులు సంక్షోభంలోపడి, తమ ఉత్పత్తి సామర్థ్యాన్ని 20శాతం మేరకు తగ్గించాయి. ఘలితంగా ఆ మేరకు ఆ రంగంలోని కార్బూకుల జీవనోపాధి దెబ్బతింది. ఇక ఈ నోట్లరద్దువలన చేసేత రంగంపై పడ్డ దుప్రేభావం, కలిగిన నష్టం అపారమైనది. నగదు కొరత పర్యవసానంగా 50 శాతం మగ్గాలమీద వని ఆగిపోయింది. అందువలన చేసేతపై ఆధారపడ్డ కుటుంబాలలో నగం మేర కుటుంబాల జీవనోపాధికి తీవ్రమైన దెబ్బతిలి-వారి జీవనోపాధి కుంటుపడింది. ఇప్పటికే అత్యమత్యులపాలు పడటంతప్ప గత్యంతరంలోని జీవన పరిస్థితుల్లో కూరుకుపోయిన చేసేత కార్బూకులకు, ఈ నోట్ల రద్దు ప్రభావం ఎన్నటికీ సపరింపవీలులేనిది. మగ్గాలపై వనిచేసే సామాన్య నేత కార్బూకులకు యిది పిడుగుపాటు లాంటిది. ఆంధ్రప్రదేశ్లో పొందూరులోని ఖద్దరు రంగంపైన కూడా ఈ నోట్ల రద్దుచర్య గట్టి దెబ్బకొట్టింది. నేసిన ఖద్దరుకు కొనుగోలుదారులు లేకపోవటంతో, ఆ ప్రభావం ఖాదీనేత కార్బూకుడిపై పడింది. వారి జీవనోపాధికి గండికొట్టింది.

తోటల రంగం

దేశంలోని గ్రామీణ ప్రాంతాలలో జీవనోపాధిని కల్పిస్తున్న అతిపెద్ద రంగాలలో తోటల రంగం ఒకటి. దేశంలోని తోటల రంగంలో 14 లక్షల నుండి 15 లక్షలమంది కార్బూకులు వనిచేస్తున్నారు. తేయాకు, కాఫీ, వక్క మిరియాల తోటల్లో వనిచేస్తున్నారు.

అదేవిధంగా అస్సాం తేయాకు తోటల్లో 5,40,000 మంది, పశ్చిమబెంగార్ల తేయాకు తోటల్లో 3,50,00మంది, దక్కిణ భారత దేశంలో 3,60,000 మంది వనిచేస్తున్నారు. వీరికి వేతనాల చెల్లింపులు నగదులోనే జరుగుతాయి. వీరు తోటల్లోనే నివసిస్తారు కాబట్టి వీరికి బ్యాంకుల లావాదేవీలు జరుపుకొనే అవకాశాలే లేవు. నగదు కొరత ఘలితంగా వీరికి తోటల యజమానులు వేతనాలు చెల్లించలేని స్థితికి రావటంతో, ఆ భారం వీరపై పడి, తోటల కార్బూకుల జీవితాలు ఫోరంగా దెబ్బతిన్నాయి. 8 లక్షలమంది కార్బూకులకు బ్యాంకు అక్కుంటే లేకపోవటం, ప్రభుత్వం వారికి ఈ చెల్లింపులు జరపాలని నిర్ణయించటంతో, ఆ సాకుతో తేయాకు తోటల యజమానులు వీరికి యిప్పటిదాకా సభ్విడి రేట్లపై సరఫరాచేసే (తేయాకు తోటల కార్బూకుల చట్టప్రకారం) నిత్యావసర సరుకుల సరఫరాకు కూడా ఎగుసామం పెట్టారు. ఈ కారణాలచేత ఈ రంగపు కార్బూకులు 20 నుండి 30 లక్షలమంది ఫోరంగా నష్టపోతున్నారు. అనేక కొత్త సమస్యలకు గురిచేయ బడ్డారు. ఆ రకంగా నోట్లరద్దు చర్య వారి జీవితాలలో అదనపు కష్టాలను బిలపంతంగా రుద్దింది.

జనపనార మిల్లుల రంగం

పశ్చిమబెంగాల్లోని జనపనార పరిశ్రమలో 2.5 లక్షలమంది వనిచేస్తారు. వీరందరికీ నగదు రూపంలో యజమాన్యాలు యిప్పటిదాకా వేతనాలు చెల్లిస్తున్నాయి. పెద్దనోట్ల రద్దు-నగదు కొరతతో యజమాన్యాలు వీరికి నగదుగా వేతనాలు చెల్లించలేని స్థితికి చేరుకొన్నాయి. ఇందువలన ఎనిమిది జూట్ మిల్లులు మూతపడ్డాయి. మిగిలిన మిల్లుల్లో కార్బూకులకు నగదు రూపంలో వేతనాలు చెల్లించటం కుదరక వేతనాల చెల్లింపులు వాయిదా పడ్డాయి. మూసిన మిల్లుల కార్బూకులు జీవనోపాధి కోల్పోయారు. అవి ఎప్పుడు తెరుస్తారో ఎవరూ చెప్పలేని స్థితి. ఈ మూతలవల్ల 40,000మంది వరకూ కార్బూకులు వీరినపడ్డారు. అంతేగాక ఈ పశ్చిమబెంగాలుల్లోని జూట్ మిల్లుల్లో, రికార్డుల్లో నమోదు చేయబడకుండా రాత్రిపూట పనిచేసి, తెల్లారేసరికల్లా ఆర్యశ్వమయ్యే వేలమంది ‘ఫోర్మ్యూకార్బూకులు’ లేదా ‘జీరో కార్బూకులు’ నగదుకొరత కారణంగా వేతనాల చెల్లింపుక అవకాశంలేక, జీవనోపాధి కోల్పోయి తమ స్వంత ప్రాంతాలకు తిరుగుబాట పట్టారు. లేబరు ఎంజింట్లద్వారా నియమింపబడే ఈ ఊరూ, పేరూ, రూపమూ కనబడని కార్బూకులు, నోట్ల రద్దుచర్యకు బిలితీసుకోబడ్డారు.

బీడీ పరిశ్రమ కార్బూకులు

మధ్యపశ్చిమబెంగాల్లో 6 లక్షలమందికి పైగా బీడీ తయారీ రంగంలో వనిచేస్తున్నారు. వీరిలో అత్యధికులు నోట్లరద్దు - నగదు కొరత కారణంగా, జీవనోపాధిని పోగాట్టుకొన్నారు. నగదు కొరత కారణంగా అనేకమయిన బీడీఫ్యూకరీలు మూతపడ్డాయి. అందువలన కార్బూకుల తమ జీవనోపాధిని కోల్పోయారు.

మహారాష్ట్రలోని పోలాపూర్ ప్రాంతంలో 60 లక్షలమంది బీడీ పరిశ్రమలో బీడీ చుట్టే కార్బూకులుగా పనిచేస్తున్నారు. అదేవిధంగా కర్నాటక, తమిళనాడు, పశ్చిమబెంగాల్, మహారాష్ట్ర, గుజరాత్, మధ్యప్రదేశ్, ఆంధ్రప్రదేశ్లలో లక్షలాది మందికి బీడీ చుట్టే పని జీవనాధారంగా వుంది. నగదు కొరతతో కూలి చెల్లించని కారణంగా, తునికాకు సరఫరా అందని కారణంగా, ఈ రంగంలోని ఉత్పత్తి ఎక్కువ మేరకు నిలిచిపోయింది. ఫలితంగా ఈ రంగ కార్బూకుల జీవనోపాధికి తట్టుకోలేనంత దెబ్బతగిలింది. నోట్లరద్దు దుష్పుభావాన్ని వెల్లడిస్తూ పోలాపూర్ బీడీ కార్బూకులు యిప్పటికే రెండుసార్లు తమ దుస్థితిని వెల్లడిస్తూ నిరసన యూత్తలను జరిపారు.

టపాసుల తయారీరంగం

దేశవ్యాపిత టపాసుల రంగంలో 85 శాతం టపాసులను ఉత్పత్తిచేసే తమిళనాడులోని శివకాశీ, నోట్ల రద్దు - నగదు కొరత దుష్పుభావపు దెబ్బకు విలవిల్లాడుతోంది. ఈ రంగంలో 2,00,000 మంది కార్బూకులుగా తమ జీవనోపాధికి ఆధారపడిన వార్తాతే, మరో 2,00,000 మంది పరోక్షంగా తమ జీవనోపాధికి ఆధారపడిన వారున్నారు. ఇక్కడ పనిచేస్తున్న 820 యూనిట్లలో 200 యూనిట్లు మూతపడటంతో ఆ మేరకు ఈ రంగంపై ఆధారపడ్డ కార్బూకుల జీవనోపాధి రద్దుయింది. దీనికితోసు దీనిపై ఆధారపడ్డ ప్రీంటింగ్, ప్యాకింగ్, అగ్గిపుల్లల పరిశ్రమలు కూడా ఆ మేరకు దెబ్బతిని, అందులో పనిచేసే కార్బూకుల జీవనోపాధికి గండిపడింది.

తోళ్ళ పరిశ్రమ

మహారాష్ట్రలోని ధారవీ ప్రాంతంలో, తోలుతో వస్తువులు తయారీచేసే 4,000 యూనిట్లన్నాయి. అనియతరంగంగా వున్న ఈ రంగంలో నోట్లరద్దు - నగదుకొరత ప్రభావంవలన కొనుగోళ్ళలేక, కార్బూకులకు జీతాలు చెల్లించే(నగదు) స్థితిలేక దెబ్బతిన్నాయి. ఈ స్థితి అందులో పనిచేసే నైపుణ్యంగల చేతివృత్తి కార్బూకుల జీవనోపాధిపై తీవ్రమయిన దుష్పుభావాన్ని కలుగజేసింది.

రఱ్యారు పరిశ్రమ

కేరళలోని కొట్టాయంలో, దేశంలోని సహజ రబ్బురు ఉత్పత్తిలో 85 శాతం ఉత్పత్తి చేయబడుతోంది. ఈ సంవత్సరం 6,54,000 టన్లుల సహజ రబ్బురు తయారుచేయాలన్నది లక్షం. కానీ నోట్లరద్దు-నగదు కొరత ఫలితంగా, రబ్బురు పాలుతీసే గీత కార్బూకులకు వేతనాలు చెల్లించ సాధ్యంకాని పరిస్థితిలో ఈ రంగం దెబ్బతింది. మరోపై కొనుగోళ్ళు 11.58% తగ్గిపోవటంతో, ఈ రంగంలో ఆ మేరకు ఉత్పత్తి దెబ్బతింది. ఆ మేరకు ఈ రంగంలో పనిచేసే ఖ్రామికుల జీవనోపాధికి దెబ్బతి తగిలింది.

పై రంగాలలోనేకాక జిలంధర్లలో గల క్రీడలకవసరమయిన సరుకులు ఉత్పత్తిచేసే 20,000 చిన్నతరపో యూనిట్లు, 100 మధ్య తరపో యూనిట్లు నగదు కొరత దెబ్బతో కొనుగోళ్ళు తగ్గి, ఆ వేరకు ఉత్పత్తి తగ్గి, ఆ మేరకు కార్బూకుల జీవనోపాధికి గండికొట్టాయి. అనేక యూనిట్లు మూతపడటంతో కార్బూకుల జీవనోపాధిపై కోత పడుతోంది.

నిర్మాణరంగంలో పనిచేసే వేలమంది వలన కార్బూకుల జీవనోపాధిని కోల్పోయి తమ యింటిదారి పట్టారు.

ఉత్తరప్రదేశ్, బుందేల్ఖండ్లోగల రాళ్ళను గుల్లచేసే క్రపింగ్ యూనిట్లలో పనిచేస్తున్న 1.50 లక్షల మంది కార్బూకుల జీవనోపాధిపై ఈ నోట్ల రద్దు ప్రభావం చూపి, ఆ రకంగా వారంతా జీవనోపాధిని కోల్పోయి రోడ్డున పడ్డారు.

ఆంధ్రప్రదేశ్లో ఒంగోలు ప్రాంతంలోని గ్రానైట్ పరిశ్రమ, ఈ నోట్ల రద్దుతో ధ్వంసమైంది. ఈ పరిశ్రమలో 50,000 మంది కార్బూకులు, 4,000 గ్రానైట్ యూనిట్లలో పనిచేస్తున్నారు. వీరిలో ఎక్కువమంది అస్సాం, రాజస్తాన్, పశ్చిమబెంగాల్, ఉత్తరప్రదేశ్, చత్తీస్గఢ్, తమిళనాడు, మధ్యప్రదేశ్, గుజరాత్ తదితర రాష్ట్రాలకు నుండి వచ్చిన వలన కార్బూకలే. నోట్లరద్దు వలన ఈ యూనిట్లు మూతపడటంతో వీరంతా స్వంత రాష్ట్రాలకు తిరిగి వెళ్ళిపోయారు. దేశ వ్యాపితంగానే ఈ పరిశ్రమ 50% మేరకు ధ్వంసమయింది. ఆ మేరకు కార్బూకుల జీవనోపాధికి గండిపడింది.

ఆంధ్రప్రదేశ్లోని పలాసా ప్రాంతంలోని జీడిపిక్కల ప్రాసెసింగ్ పరిశ్రమపై నగదు కొరత దెబ్బతపై 95% పరిశ్రమ మూతపడింది. 650 ప్రాసెసింగ్ యూనిట్లలో (అంధ్రప్రదేశ్లో) 400 యూనిట్లు మూతపడ్డాయి. ఆ మేరకు కార్బూకుల జీవనోపాధికి గండిపడింది. అదేవిధంగా శ్రీకాకుళం, విజయనగరం జిల్లాలలోని గ్రానైట్, జనము, ఘుంపుప్రాసెసింగ్ యూనిట్లు కూడా నోట్ల రద్దు -నగదుకొరత దెబ్బకు గురయి ఫోరంగా దెబ్బతిన్నాయి.

ఇదేరకంగా బంగారు నగల తయారీ పరిశ్రమ, సూరతీలోని వజ్రాలు సానబట్టే పరిశ్రమ నోట్లరద్దు - నగదు కొరతకు తీవ్రమైన దెబ్బతిన్నాయి. ఈ పరిశ్రమల్లో పనిచేసే వేలదిమంది కార్బూకులు - ప్రధానంగా పశ్చిమబెంగాల్కు చెందినవారు జీవనోపాధిని కోల్పోయి తమ స్వస్థలాలకు తరలిపోయారు. ఆంధ్రప్రదేశ్లోని కడపజిల్లా ప్రాదుర్భారులోని బంగారు నగల తయారీరంగానికి దెబ్బతగలటంతో బంగారు నగల తయారుచేసే 4,000 కంసాలి కుటుంబాలు వీధిన పడ్డాయి.

ఉత్తరప్రదేశ్లోని కొయ్య చెక్కడం పరిశ్రమ నోట్లరద్దుతో ఫోరంగా దెబ్బతిని, అందులో పనిచేసే కార్బూకుల జీవనోపాధి దెబ్బతింది.

ఈ నోట్ల రద్దు ఫలితంగా గుజరాతీలోని, ఆంధ్రప్రదేశ్, తమిళనాడు, రాజస్తాన్లలోని ఉప్పు తయారీ రంగం పూర్తిగా దెబ్బతింది. గుజరాతీలో ఈ ఉప్పుతయారీ పరిశ్రమలో 4,00,000 మంది పనిచేస్తారు. వీరిలో 80 శాతం యితర రాష్ట్రాలనుండి వచ్చిన వలన కార్బూకులే. నగదు కొరత దుష్పుభావం ఈ రంగంలో పనిచేసే కార్బూకులపై గణనీయంగా పడింది.

మత్స్యకార్బూకులు కూడా ఈ నోట్లురద్దు దుప్పుభావ దెబ్బకు గురయ్యారు. ఒక్క అంధ్రప్రదేశ్‌లోనే 2,000 మరపడవలతో చేపలు పట్టే పరిశ్రమ సాగుతోంది. నోట్లు రద్దు-నగదు కొరత కారణంగా 50% మరపడవలు వేటమాని, ఒడ్డుకు చేరాయి. ఆ మేరకు ఆ రంగంలో పనిచేసే కార్బూకుల జీవనోపాధికి గండిపడింది.

పైన పేర్కాన్న ఆయా రంగాల్లోనేకాక, అనేకవేల రకాల చిన్న, మధ్యతరగతి పరిశ్రమలు నోట్లురద్దు దెబ్బకు గురయి, మూతపడి, అనేక లక్షలమంది జీవనోపాధికి గండిపడింది. వేల లక్షల స్వయం ఉపాధి చిరు వ్యాపారులు, వృత్తిదారులూ ఈ నోట్లు రద్దు దెబ్బకు గురయి, జీవనోపాధిని కోల్పోయారు.

జిక్కిగిరిజనులైటే, సంతలలో తమ ఉత్సత్తులు అమ్ముడుకాక, నగదు లభించక, బ్యాంకుల చుట్టూ - ఎ.టి.ఎం.ల చుట్టూ తిరగలేక, పడిన అవస్థలు అంతింశ కాదు. ఇప్పుడు ఈ అమాయక అవిద్యావంతులైన, అణచివేయబడ్డ గిరిజనులను నగదు రహిత ఆర్థిక లావాదేవీలు జరపటానికి సంసిద్ధంకమ్మని పాలకులు సలహాలు యివ్వటంకన్నా దుర్భాగ్యం యింకేముంటుంది?!

మొత్తంగా చూస్తే సామ్రాజ్యవాద ప్రభువులు, వారిని నడిపించే కార్బూరేటు యజమానులూ, వారికి దశారీలుగా వ్యవహారిస్తున్న మన పాలకులూ, సామ్రాజ్యవాద పెట్టుబడిదారీ వ్యవస్థ ఎదుర్కొంటున్న సంక్షోభభారాన్ని శ్రామిక ప్రజాసీకంపై ఈ నోట్లురద్దు - నగదు రహిత ఆర్థికవ్యవస్థ స్థాపన రూపంలో బలవంతంగా రుద్దారు. శ్రామిణ ప్రాంతంపై, రైతాంగంపై భూస్వామ్య, వడ్డీవ్యాపారశులు, మిల్లు యజమాన్యాల పట్టు మరింతగా పెరగటాన్ని సాధ్యం చేసిన ఈ కలిన వాస్తవాలను శ్రామిక ప్రజలు - ప్రత్యేకించి కార్బూకవర్గం అర్థంచేసుకోవాలి! ఈ ప్రజావ్యతిరేక విధానాలకు వ్యతిరేకంగా దృఢంగా పోరాడటానికి సంసిద్ధం కావాలి!!

○○○○○